

A

3603

IV



1970

FOTO
T Mné

MAGYAR TUDOMÁ-
NYOS AKADEÉMIA
KÖNYVTÁRA KÉZ-
IRATTÁR K 92

Fráter István : Paraphra-
sis rhythmica 1684. 23 fol.

H. 1706
4 lines
(1706-1707)
62 lines

Monsieur le Comte de Saxe
Monsieur de Tilly de Saxe
Monsieur de Tilly de Saxe
Monsieur de Tilly de Saxe

Je vous prie de m'envoyer
par Amour, et par vos
merites de Saxe.

Le manuscrit de la
Supplication de Saxe
de Saxe de Saxe de Saxe

de Saxe de Saxe de Saxe
de Saxe de Saxe de Saxe
de Saxe de Saxe de Saxe

de Saxe de Saxe de Saxe
de Saxe de Saxe de Saxe
de Saxe de Saxe de Saxe

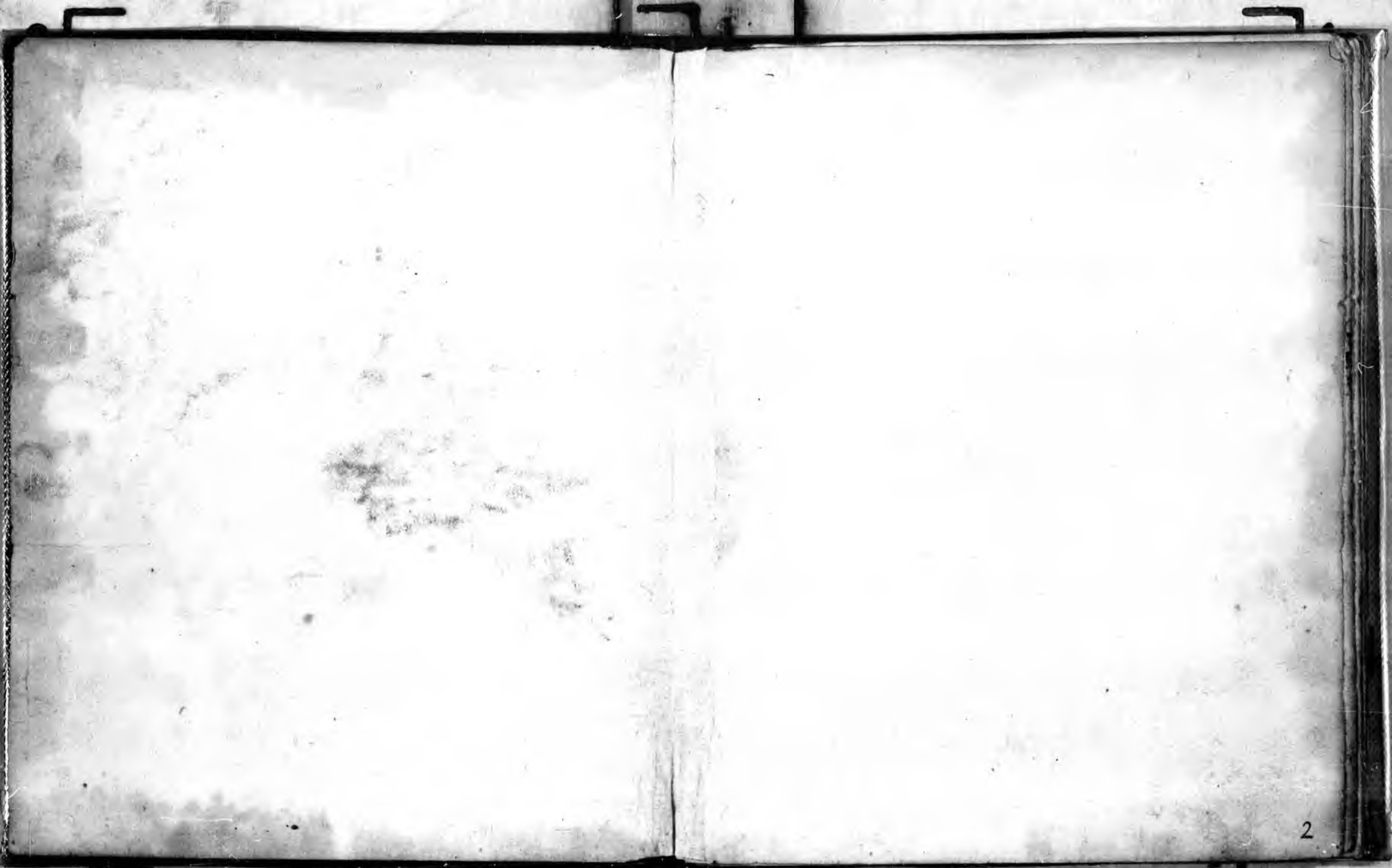
de Saxe de Saxe de Saxe
de Saxe de Saxe de Saxe
de Saxe de Saxe de Saxe

de Saxe de Saxe de Saxe
de Saxe de Saxe de Saxe
de Saxe de Saxe de Saxe

de Saxe de Saxe de Saxe
de Saxe de Saxe de Saxe
de Saxe de Saxe de Saxe

de Saxe de Saxe de Saxe
de Saxe de Saxe de Saxe
de Saxe de Saxe de Saxe

de Saxe de Saxe de Saxe



PARAPHRASIS
RHITHMICA

Az Az

VERSES

MAGYARAZAT

K.F.H.K.

által.



MAGY. TUD. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

MDCLXXXIV.
Eszterdöber.

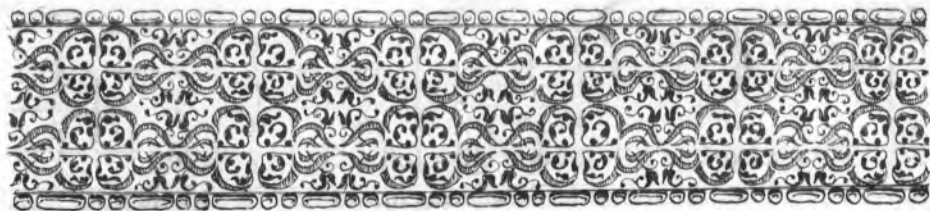
Druckort per manus Sebastiani Wiesel

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Régi Eleimnek, ez Peldas Czimere,
Hartzon jó Lovának szügyiben ment Töre.



Jele, Hazájaert, szakatt teste ere,
-s. Az szep szabadsagert, omlott piross vere.



Si Christus vita scopus & sit meta salutis

Non errat vita cui scopus ille placet.

Böldi eltednek - s. tantorgó hitednek Christus legyen föbb czellya
Nem arthat ez világ- ördögi csalárdlag ha ötelked pánczellya
Bátran szemben szalhat, mikor harezot állasz, ha ez kardod atczellya.

*Si premitur non opprimitur lux conscia veri,
Quo magis hæc premitur, promicat illa magis.*

Gyakran tapodtatik, de le nem nyomtatik, világon az igazság.
Terh alatt mint pálma emelkedik nagyra - s. fénlík mint a Nap világ.
Türés egyik szárnya, tollát vesz nem hannya, másik alhatatóság.

Principis a facie ne quis discedat amicus

Tristior: hæc laus est Principis una boni.

Mint gycmant aranyban, inkább mint magaban ragyogtattya világát.
A'ként ekeleti, kegyesség frissíti Kiralynak méltóságát
Ha hozzá menőknek igazat kerőknek meg agya kívanságát.

Sculte quid in coelum jacularis lacerare Divos

Haud potes: at laceris te jaculando magis.

Eltedben ha szükség szorongat, vagy inség, ne hánd egre kövedet
Mert eget az nem hat, sőt magadnak arthat, boldzsontya Istenedet
Hát jó-s gonosz része Isten úgy tetzése mértékellye eltedet.

Citrea poma foris sapida intus amara probabis.

Fronce placet tergo falsus amicus obest.

Kivül alma szépséget mutat: belől rosz ízt, ad: fogad meg vásollya.
Igyhamis barátság szemben szép mulatság masult híred mocskollya.
Ökör alá borjut, Sölyöm alá Varjút teszen-s neved csufollya.

*P**astor oves tondet bonus haud deglubet: idemq;*

Pastor agri populi duxq; paterq; bonus

Mint jó pásztor nyájat, őrsi nyíven gyápjat, nem meg fosztja börtétül,
Eletet sem szánja, batran értek adgya, oja vadak körmetül
Igy Király sereget legelteti: s véret nem kimilli népetül

*N**ec nil, nec nimium, medium tenuere beati*

Festina lente, sat cito si bene sat

Ne hiels tovább jutez, sáradeg ha igen futcz, módgya legyen dolgodnak
Meg gondold jól veget, szabjad ahogz rendit, el kezdett szandekodnak
Ha így lelsz készülve, nem lelsz kesedelme, tisztelleges munkadnak.

*A**rcem quævis terra parens alii et bona nutrix*

Sic ars sit fortis portus et ara malè.

Tudomány olyan kincs, kinél soha jobb nincs, taplallya eletedet
Nincsen ez föld felett, sohol olly szégelet, hol nem találsz kenyeret
Szerencse ha szédit, ez viszont meg épít, neveli ertekedet.

*U**nus pro multis quamvis pro fontibus insons*

Pro multis unus justius herclè perit.

Jobb egynek sokakert, hogy nem soknak edgyert, halalt-s veszelyt szenyvedni
Hazaja kedvéert s. Szabadulasaert, vérel földet festeni
Mint annak veszevel s. tsak kis sérelmével maga éltet meg nyerni.

*Q**ualis Rex talis grex, si bene Rex bene vult grex.*

Mucua sic Regem cura gregemq; beat.

Mikent szelid juhok, együgyü bárányok, pásztor után fiótnak
Jobbra vagy bal kézre, jó vagy gonosz füre általa vezettetek
Igy Királyt az joban gyakran, penig roszban, kőz rendek követnek

*Q**uem sua non tam vota movent quam publica quicq;*

Non sibi sed populo consulit ille placet.

Az ki hazájának, inkább mint magának, szolgál az ditsírtetik
Ha köz jonak örül, fut farad a körül, elteben betsültetik.
Holta után penig, neve sen all fottig, sirban sem zároltatik.

*P**ulchrius est unum Civem servare Monarchæ.*

Hostes quam forei fructuere mille manu

Országokkal bíró-s. azon uralkodó, világi nagy rendeknek.
Nem terjeszti híret, bátor oncsa véret, harezon sok ellenségeknek
Ugy, mint ha eletet, őrsi-s. bekeféget, hiveinek s. nepenek

*C**onsilio quicunq; suo sapit haud sapit ille*

Consilio alterius qui sapit ille sapit

Ki maga tanácsán, nem más javallásán, jár az gyakran meg botlik
Ha ül a tetőn, tántoroghat ottis, nyakra főre sikamlilik
Azert az az egész, ki ha dolga veszes, cél tanácsal s. nem romlik

*N**il obiter sed quicquid agit cunctanter id omne*

Cæsar agit: sapiens cor mora namq; facit.

Nem illet böles szivet, hozzá nemis férhet, igen hirtelenkedni
Mert az el lött nyilat, meg haladva ijat, nehéz viszsa rántani
Véget meg gondolva, halkal hozzá nyulva, kell dolgodhoz kezdeni.

*In pretio pretium est sic non virtute potestas
Sapius ac pretio venit & vere fides.*

Ez roszra ert vilag, olly, kiben meltosag, nem jo cselekedettel
Söt gyakrabban kincsel, keresztek penzel, inkább nunt sem erdemmel
Arannyal kötelel, fonnya hit gyeplyét, s erzi karát vesztével.

*Si vivos laudare vetat pudor: ipse placere
Vivus: laudari mortuus inde volo.*

Eltedben szereffen, minden: sem dicsurjen, teged ez vilag szaja
Mert ez el mulando, de amaz allando, nevedesét varja
Rothadás nem bántya, ha fed is föld hantya, sir nevedet nem zárja

*Victrix fortuna sapientia qui sapit ille
Sperando superat fortunam omnem atq; ferendo.*

Jadezik az böltseseg, nala csak nevetseg, szereffse változasa
Ha réve csendes is, vagy szelvelszel zugis, tengereinek habzasa
Roszban jot remélve jobban rosztul felve, eél nints tantorodása.

*Corpore quo major Princeps, et major honore
Major eo Princeps esse labore debet.*

Mentül nagyobb uszre, meltosagosb szekre, emel teged szereffse,
Elmedet munkára, szivedet az jora, annál inkább serkentse
Hogy dologtul szünven, tsak henyelest uszen, lelked törben ne ejtse

*Quis illic ipse ferox ultorem ulciscitur ultor
Liber et a poena vix abit inde nepos*

Boszszusag tetelnek, üldözö fegyvernek, verrel vetett hatarán
Másod harmad izig, neha penig fortig, vért aratnak tarloján
Az mindenkor félhet, ki tsak boszszut uszhet, hogy folyamik ver torján

*Si minus in Patria, patria jacet inclutus Héros
At bene pro patria qui jacet ille placet*

Nincsen az rosaknak, ki nyilt violaknak, ollyan kedves illattya
Mint ki hazajáert, s nem maga javaert, földön veret folyattya
De az outhon üldö, s tsak magának élő, rosz, eszt semminek tartya.

*Qui terret plus ille timet, metui cupit ille
Sed metui quovis plus timet ille loco.*

Kit sokan rettegnék, vagy retkeve néznek, méltan félhet másoktul
Mert ha felelembül, és nem szereffébül, tiszteltetik sokaktul
Gyakrabban sok egynek, art mint sem edgy többnek, meg gyözetik azoktul.

*Non bene conveniunt pietas et summa potestas
Sic pietas regno saepe dat alta locum*

Kegyesség, jamborsag, földi uralkodas, ritkan ünnek edgy szekben
Termeszetül öszve, ketöt különbözve, nem járhatni edgy fekkben
De eszt nem hiheti, kit kegyes jo uszti, vitt Kiralyi setezelben

*Qui vult multa loqui non opportuna loquitur
Semper: sic lingua se docet esse mala.*

Kinek nyelve tsak peng, szive vele nem zeng, ritkan vonszon jo notat
Mint nem edgyező hur, daraboson gyür s tur, ha nem nézi a kotat
Eszbül hat kevesbet, mint a nélkül többet, szölly avagy tsak edgy jotat.

*Mars dubius victorq; cadit victusq; resurgit
Qui fugit huic merito nulla corona datur.*

Rettegö szivekkel, ketséges elmekkel, nem lakik az vitezség
Az ki harczon tsak fut, annak méltan nem jut gyözedsémes tisztesség
Ha holdgya fénlíkis, setéttel ködlík is, bator szüben nints ketség.



*Nemo potest Pluto pariter servire Deo;
Sic et adulator nullus amicus erit*

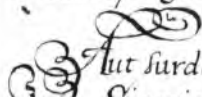
Nem lehet két Urnak, s kettős akaratnak, ecz ersmind kedveskedni
Istennek s. ördögnek, illy el valt két félnek, kívánságot követni
Nem szokott igazság, allando barátság, hízeltkedőnél lenni.

*Omnia quae prodit sine vano publica fama
Credere mihi verum dicere santra solet*

Kölség a mit hirdet, gyakran az ugy lehet, szél nem indul fuvatlan
Királynál mit titkon, futtognak piacon, beszélnek titkolatlan
Ne veld hát semminek, hívet az kölségnek, mert be telik untalan.

*Tantum decrescit fortuna superbia quantum
Crescit fortuna quae comes esse solet*

Gyakran jó szerentse, s kevelység bilintse, mulatnak edgy a sztalral
De uralkodások, s sokáig lakások, ne reményed edgy háznál.
Mert hol kevelyseg forr, szerentsenek ott tor, s halál fekszik lábánál.



*Aut surda aut patiens magna sit Principis auris
Si nescis laesa bilis in aure sedet*

Keveset hallani, ha hallis de tümi, kell az Uralkodonak.
Mivel az fül kényje, szünek tsengettyüje, s inditoja haragnak
Azert csak ollyat hallj, gonoljst hogy ne forrally, magadnak vagy masoknak

*Parva quidem crescunt paulatim, magnae fiunt.
Summa cadunt subico, magna repente ruunt*

Lassan lassan nőnek, kis dolgok fel mennek, mikent az erőls tornyok.
Nagyobb csattogással, romlanak zugással, az magas alkutmányok
Szelek nagy fát rontnak, békevel maradnak, apro bokrok es kunnyók

Par



*Par vitium cunctis et nulli fidere velle
Fide bonis diffidat malis: si fidis amico
Fide quidem; sed tangyam inimico fide futuro.*

Senkinek nem hinni, mindent megis hinni, nem fér okos elméhez
Joknak bizvást hihetez, rosszakat meg vethetez, az illik hőlts emberhez
Néha hitt embered, lehet ellenseged, veszelyt ragaszt eltedhez.

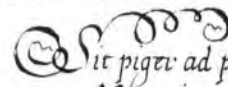
*Ludit in humanis rebus fortuna licebit
Hanc reperire magis, quam retinere diu.*

Könnyebb a szerentset, szemfény vesztő kintsét, fel találni sokaknak.
Hogy sem meg tartani, vagy ladaba zarni, s béköt lelmi lábának.
Szallason hol ma ült, holnap tüle lelsz hült, helyét hadgya nyomának



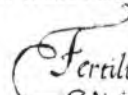
*Quid nisi dulce malum aut infamia laeta voluptas
Corporis est, animae pestis et esca malis*

Kérdhetned mi lehet, s mi jokat szereszhet, vilagi gyönyörűség?
Testnek kevelysege, mezzel szinelt mérge, gyomor vesztő edeslég
Ki mint Judás csokkal, arül festett jokkal, rabság hozó vendegség.



*Quis pigri ad proteram Princeps ad praemia velox
Nam virtus, magros haec facit una Deos*

Az jó teteményre, mint sem büntetesre, Kiraly legyen hajlandobb.
Jgy kegyelmességgel, s engedelmességgel, Orszaga lelsz allandobb.
Mert az ki tsak sebhít, s jó ural nem enyhít, birodalma romlandobb.



*Fertilior seget est alieno semper in agro
Vicinumq, pecus grandius uber habet.*

Irigységnek férge, s fő szédítő mérge kinek, szivét el fogta
Lelkeben gyötördik, elmeje törődik, nints még ejjelis nyugta.
Eclesb más epeje, mint sem maga lépje, neki Sátán eszt sugta.

Si

*Si lucri bonus odor ex re quaq; pudori
Quid mirum praestat si quozq; turpe lucrum*

Akarmibül jüjjon, az kints csak meg gyülyön, de kedves a nyereség,
Nyerhels bator szenan, avagy hitvan szalman, tavozik a szegenység
De nekem ugy latzik, joknakis igy tetzik, est szegenli tilztelseg.

*Hæu miser in medijs sitiens stat Tantalus undis
Et poma esuriens proxima habere nequit*

Tantalus kädgyának, s torkig ért arjanak, a ki hallotta hirét
Ahoz mertekeltye, hasonlonak veltye, fösveny embernek berét
Kinek hájj ösztöve; s még a vaj sem köve; fojtya kivánsag verét.

*Non minor est virtus quam quætere parva tueri
Causa uest illic hic erit artis opus*

Sokat jól keresni, s igazán szerzeni, nem utóllo tilztelseg.
De oltalmazása, s gyüjtött jók tartása, sem leg kissebb eszelleg.
Az elsöt nehezen, szerzed avagy könnyen, bimod penig mesterseg.

*Fortior est qui se quam qui fortissima vincit
Mœnia: nec virtus alius ict potest*

Harczon sokat gyözö, Rabot szijra hüzö, vitéz ember mezöben
Nem lehet hiresebb, bar gyözedelmesebb, Juliusnal üzöben
Mint ki akarattyát, birta indulattyát, s fékit tartya kezében.

*Sæpe victorem nova non vetus orbita fallit
Sic socium socius non vetus imò novus.*

Regi kerekedhez, s probalt fegyveredhez, ollykor többet bizhatol
Mert sokszor ujj szekér, tör, kard es ujj fegyver hol nem vélnéd ott romol
Igy ujj barátodul, mint régi társodul, hamarebb csalattatol

*Corpora magnanimo satis est prostrasse Lœoni
Pugna suum finem cum jacet hostis habet*

Mikent az Orozlan, vadakkal harczolvan, esendesedik az okhoz
Kik nem keménykednek, söt engedelmesek, viadalban magához
Ellenség hodolva, fegyverétis nyujtva, útközetnek veget hoz

*Curia pauperibus clausa est dat census honores
Census amicitias pauper ubiq; jacet*

Boldogtalan élet, kiben az itilet, most barátság utan jár
Kapun sugorogva, szivében sohajtva, szegeny igátságot var.
Hamis gazdag ben ül, szegeny özvegy kin hül, penzel nyilik mert a zár.





Ex libris arma et armorum jura discuntur.
Mint kellyen kezdened, vagy jól el vegezned, hadakozó izándekeod
 Igaz okból van-e? azzal nem edgyezed? hadi hír kiáltasod,
 Regi fő könyvekből, mint atezel tükörből, könnyen meg tanulhatod

Satius est mori quam assidua spe et expectatione vitam perdere.
 Hosszas varakozás, kételkedő habzás, halátnális nehezebb
 Mint sokáig félned, edgyezser által esned, ellensegiden könnyebb
 Fegyverrel harcolni, sem kétségged vini, jobb és ditsiretebb.

Ex bello pax, ex pace ubertas.
 Roppant taboroknak, vérrrel folyt hadaknak, vége a szép bekeség
 Kiből nyugodalom, nem kevés jutalom, következik s csendesség
 Isten aldasabul, ember munkajabul, szarmazik így a bűség

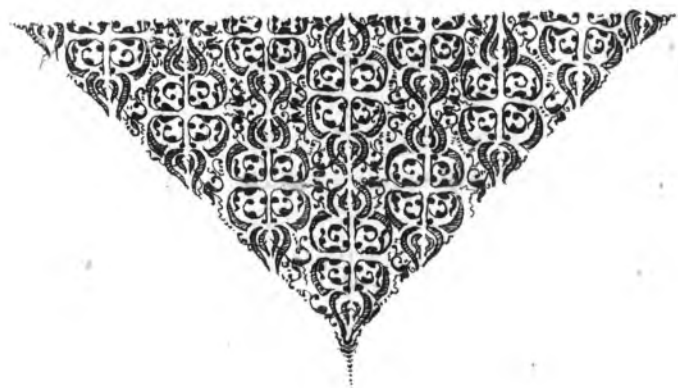
Miles non emendus sed legendus.
 Az jó gondviselő, s okos had vezérő, Fejedelemnek tültni
 Hogy ne pénzen vegye, sőt valasztva szedgye, vitezit mikor gyüjti
 Így terjed hatalma, s meg áll birodalma, ellensegét győzheti

Magni Ducis est potra et praemia dignitatis nomen tuere.
 Az nagy Fejedelmek, hadi fő Vezerek, igazán ditsiretetnek
 Okos fenytékkal, adakozó kezzel, ha fel ekesitetnek
 Meltóságok éred, birodalmok terjed, jó hirrel nevekednek

Fortes creantur foribus et generis virtus nobilitat.
 Nem székou körmevel, igen nagy erővel, a Sas legyhez rugdosni
 Vagy szelid gerlicze, természetel őszve, felzkeből születtetni
 Jó erkölts nemesit, jámborság ekesit, jó hirt tud terjeszteni

Fallax bonum Regnum.
 Birodalom olly tör, ki mindenkora rád tör, hidgyed bar uralkodó
 Melly ha nevededik, gondod sokasodik, felhetez hatalmaskodó
 Ha nem jársz okoson, ott romlasz az gáton, hol nem vélnéd akadó

Mens bona Regnum possidet.
 Tökelltes elme, olly kinek félelme, nints az uralkodásban
 Mellytül ha valik is, bátorsagos ugyis, az maganos lakásban
 Mert senkit nem sértett, sőt jovalertetett bizik igalságában.





*Non vox sed votum non musica chordula sed cor,
Non clamans sed amans clangit in aure Dei.*
Az idvelleges lelki szent tisztelet
Melly Istenhez szível nem szájjal közelget

*O! qua stultitia est Deus omni sanguine servos
Mercari exiguo nos piget ære Deum.*
Minket szent veren vett Christus az haláltul
Mi restellünk edgy penzt adni menyországul.

*In via virtutis nulla est via sola beata
Monstrat uer coelo, laus comes huic et honor*
Tövisles darabos az virtusok uttya
De Eghen boldogsag itt tisztelleg ara

*Ignem cæsa silex et aquam dat spongia pressa
Læsa magis virtus lucet et astra petit.*
Verve kova tüzet ad spongia vizet
Szoritva: Virtus is sertve csapkod eget

*Quod grano plostrum, quod ferro lima, quod auro
Fornax, hoc homini crux selet esse pio*
Reszelövel atczel fenlik - s arany tüztül
Ujjul az emberis kereszt viselésül

*Qui bene se noscit bene noscit is omnia vivam
Sic faciem speculi fulgor in ære refert.*
Orczad szennyet tukör szokta meg mutatni
Nem kitsiny böltseség magadat ismerni

*Corrige dum tener est pueri cor, cernis ut arbor
Sperni vim, virgam flechitac ungue puer*
Nehez az agg: fabul gust tekeriteni
Könnyebb gyermekedet mig kitsiny oktatni

*Tres hominis pestes auri fames, ira, libido
Præcipitant erebo sola vel ista viam*
Az arany szerelm, harag es bujasag
Pokokra vezető serény kalauzsag.

*Lapsus eqvo perit alato dum sidera tranat
Bellerophon cautus si sapiis alta fuge.*
Rended felett való, dolgokra ne készülly,
Hogy mint Bellerophon lörul esven szedülly

*Dum sese fraudat sua rodit et ostra malignus
Quamvis dives opum vivit avarus inops.*
Telhetetlen fösveny az csonton ragódik,
Ehen marad gyomra - s foga vásolodik

*Dispereunt male parta Deum divinag, quare
Eumenis injustas pulvere vertit opes*
Az hamis gazdagnak roszszül gyújtott kintse
El vész idő előtt ha fordul szerezense

*Lubrica verba cave digito compesce labellum
Pressa angvilla manu lubrica rite manet*
Sebes az el lött nyil nehez vissza vonni
Igy a ki mondott szót vissza teríteni

*Iustus honos siluisse leana elingvis Athenis
Servata Patria premia digna tulit
Az okos halgatás senkinek sem artott
Sokaknak jutalmat s-tiszteletet adott*

*Plus ratio quamvis Præstat Polyphemus Ulyssis
Cænis ut arte ferus lumine cassus abie
Okosság erővel többet vihet végben
Győzte Polyphemust Ulysses ekkeppen*

*Cantus plena cicada, sed est formica laboris
Illa eget hæc frugum semper abundat ope
Pfrütsök eneklés el nyarat vesztven tölti
Munkalkodvan hangya télre kintset gyűjti*

*Pisa canis fugiat crepitania territus urve
Conscia mens folii territa voce pavet
Az kit belől furdal lelkiismereti
Csak level zörgezés azt hamar rettentí*

*Difficile est animi semper cætere dolorem
Nec facile est tristi fingere mente jocum
Keseredett szűnek sajdalmat titkolni
Nehéz: s bus elmének játékot formálni*

*Quisquis apes, undasq; timet spinasq; roseti
Non mel, non pisces non feret ille rosas
Ha árát belesnek mindenkör fel veted
Ehen marad gyomrod nem sirosul inyed*

*Dextra facem fert læva librum rotat ala pei altum
Ar, labor ingenium te super astra vehunt
Munkával tudomány-s. elme kímél fenlik
El hadgya a földet s-egben emelkedik.*

*Stultitiam simulasse loco sapientia summa est
Bóltseseg olly helyen bolondsaggal élni
Hol lehet eltedet azzal meg menteni*

*Labor honoretur cuius nos umbra tuctur.
Kinek árnyekaban fejedet nyugotod
Haladatlansaggal bün aszt meg bantanod.*



*Quis sis, quis fueris, quis eris semper mediteris
Mi vagy es mi voltal, mi lesz gondolkozzal.
Utald meg a földet menyben vagyakozzal.*

*Quid sum? quis? qualis? quantum? quotus? unde? quibusve
Ortus avis? quorsum tendo? quibusq; viis?
Vermis, homo, malus, exiguus, posthumus, ab imo,
Talibus et cretus, nitior ad astra, fide.
Mi vagyok? kitsoda? mitsodas? és menyi?
Hanyadik? és kiktül mondatom származni?
Hova? merre? fereg gyarló ember menni,
Akarok: en kis por hittal égben lépni.*

*Tutus honos siluisse leana elingvis Athenis
Servata Patria premia digna tulit
Az okos halgatas senkinek sem artott
Sokaknak jutalmat-s-tisztelset adott*

*Plus ratio quamvis praestat Polyphemus Ulyssis
Cernis ut arte ferus lumine cassus abie
Okosság erővel többet vihet végben
Győzte Polyphemust Ulysses ekkeppen*

*Cantus plena cicada, sed est formica laboris
Illa eget hac frugum semper abundat ope
Pírútsök eneklés el nyarat véstven tölti
Munkalkodvan hangya télre kintset gyűjti*

*Pisa canis fugiat crepitanca terricus urve
Conscia mens folii territa voce pavet
Az kit belől furdal lelkiismereti
Csak level zörgesis aszt hamar retenti*

*Difficile est animi semper catave dolorem
Nec facile est tristi fingere mentre jocum
Keseredett szűnek sajdalmat titkolni
Nehéz: s bus elmének játékot formálni*

*Quisquis apes, undasq, timet spinasq, roseti
Non mel, non pisces non feret ille rosas
Ha arát belesnek mindenkör fel veted
Ehen marad gyomrod nem sirosul inyed*

*Dextra facem fert laeva librum rotat ala pei altum
Avis labor ingenium te super astra vehunt
Munkával tudomány-s. elme kinél fenlik
El hadgya a földet-s-egben emelkedik.*

*Stultitiam simulasse loco sapientia summa est
Bóltseseg olly helyen bolondsaggal élni
Hol lehet eltedet azzal meg menteni*

*Arbor honoretur cujus nos umbra tuetur.
Kinek árnyékaban fejedet nyugotod
Haladatiansaggal bűn aszt meg bántanod.*



*Quis sis, quis fueris, quis eris semper mediteris
Mi vagy és mi voltál, mi lesz gondolkozzál.
Utald meg a földet menyben vagyakozzál.*

*Quid sum? quis? qualis? quantum? quotus? unde? quibusve
Ortus avis? quorsum tendo? quibusq, viis?
Vermis, homo, malus, exiguus, posthumus, ab imo,
Talibus et cretus, nitore ad astra, fide.
Mi vagyok? kitsoda? mitsodas? és menyi?
Hanyadik? és kiktül mondatom származni?
Hova? merre? fereg gyarló ember menni,
Akarok: en kis por hittel égben lépni*

*Luscinia cuculum cantu præponit asellus
Auriculas asini censor ineptus habet*
Mit tud ujj ajtóhoz az oktalan borjú.
S Szamár madarak közt mellyik a' szebb szavú
Filemile szölle szebben vagy tarvarjú
Veszett pered, bírád ha tudatlan tanú.

*Aethiopen quid stulte lavas quid tempora fallis
An tenebris noctem posse cavere putas.*
Mi halzna szeretsent szappannal előgölni
Vagy inad szakadva a' szél után futni
Bolondság kezeddél arnyekhoz kapdosni
Meg serszel ha erőd felett fogsz emelni

*Vive domi tibi vive sua est domus optima, tergo
Cochlea ceu propriam fertq; refertq; domum*
Alats on kunnyóban szabadsággal élni
Jobb mint sem a' nélkül arany hazban lakni
Idegen fal alatt jokkal bővölködni
Izelemb, Humnyodban hogy sem szükölködni

*Sanguine Pigrao grus rapta ulciscitur ova
Pro patris fas est belligerare focus*
Szabad, jokkal taplalt nevelő hazáért
Sok verrel keresett nemzeted földéért
Halálig harezolnod a' szép szabadságért
Mikent Pigrausul a Darvak feszekert

*Qui frugi fortisq; vir est nec vincitur auro
Nec ferro. Curius testis ut ipse probat.*

Kicsiny szeltül gyenge nád szal hamar indul
Mellyen gyökerezett nagy fa meg sem mozdul
Jó-s-gonosz Szerencse fegyver vagy aranytul.
Alhatatos férfi lába nem tántorul.

*Princeps indoctus sine doctis totus inertis
Organa ceu subico follibus orba jacent*
Mikent az Orgona fúvó nélkül halgat
Notat rajta senki rendesen nem nyomhat
Igy jó tanats nélkül Kiraly meg nem álhat
Birodalma könnyen s. Országa romolhat.

*Virtutis comes invidia
Jo tselekedetnek ditsiret jutalma
Nintsen edgy utyais jarhatatlan s-sima
Követi mellesteg irigysegnek nyoma
De nem fél rosdatul mint szép arany alma*

*Nihil laudabilius nihil magno et præclaro viro dignius placabilitate atq;
clementia.*
Mikent tsillagokkal, a' szép eg- tündöklük
Kegyelemmel Kiraly, mint gyöngyel ugy fenlik

Aut verba aut verbera.
Az holott az intés s- szép szó nem használhat
Ott mint ökrön ösztön, talam vesző foghat.

Fortuna reverentem habenda.
Világ javainak törrel hant mezeje
Szerentse halmának sikamló teteje

Melyre haki állott vigyazzon elmeje
Hogy tántorodással ne szedüllyön feje.

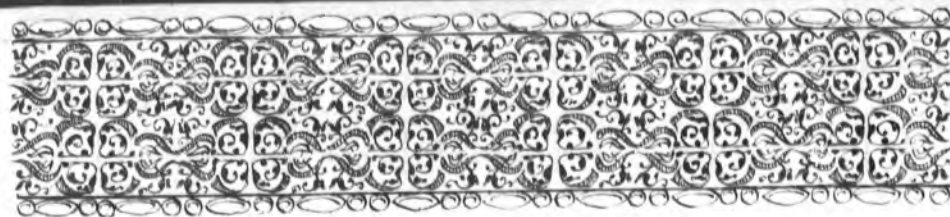
Nem szokott edgy helyben mulatni szerentse
Könnyen rosza nyilik ajtaja kelintse
Sokakat meg fogott szinnel kent belintse
Merget adott mezert halál hozó kintse.

Okoson kell azért ez élettel élni
Ha méltóságban vagy magad úgy viselni
Világ habzó révén tudgy jól által kelni
Szerentse játekeit kell mindenkor félni.



KÖVETKEZNEK
Nemelly joságos tselekedeteikről s vetkeikről is-irt Szent Irásbeli
példás Verseik.

Engedelenség.



Engedelenség.

Engedelenségnek szomorú példája
Paraditsomnak meg tiltott gyümölcs fája
Magat s minket vesztő Adamnak almája
Törkünkön akadott izetlen torsája.

Hit

Hittel Isten előtt lele kedvet Abel.
Aldozattya füstje földön nem terült el.
Egben jó illatú szaga hogy hatott fel,
Kisirtetek lelke Angyali sereggel.

Irigység.

Kain, ösztövelrel aldozék Istennek
Nem mene fel egben illatya füstinek
Irigysége veret artatlan Abelnek
Onta s lön példája boszszuság teitelnek.

Kegyesség.

Enoch ki szüntelen tsak az Istennek járt
Ez vilagot tartvan mint gazt s veszendő sárt
Mulanó jók helyett menyei áldást várt
Kit fel vivén Isten lelke, egekkel zart.

Hosszu élet.

Isten kegyelmének hosszu élet jele

Kilencz száz esztendő t Matuselah éle
Hatvan kilencz feli: nekünk rövidüle
Eleünk: mert vétünk naponként többüle.

Istén irgalmasság.

Száz husz esztendőig turo nagy kegyelme
Az első világhoz Istennek szerelme
Hogy haragra vélék, viz özön félelme
El burita mindent halalos gyövelme

Reszégység gyümölcse.

NÖE habok között hogy meg szabadula
Szőlőt plántál s annak borátul zaidula
Szemérméi nem fedő Cham ellen buzdula
Aldasa fiahoz atokká fordula.

Engedelmség

Engedelmségnek Abraham tüköre
Kezében fel huzva van éles fegyvere
Hogy ontassek azzal fia piros vére
Meg igazulás lön szandekának bere

Vakmerőség

Egbéli felségnek le száll Istensége
Ercs jól: Sodomának tüzzel lenne vége
Sóó balvannya vélék Lótnak felesége
Mert vissza tekinte nagy vakmerősége

Valasztás

Meg tsalatkozhatnak Isáknak szemci

Mond: Jakobi az szó de kezek Esavi
Isten pengig tudgya mint alnak szivei
Mert száman ismeri kitsodák övei

Istén szabadítás.

MOSES vesztzejevel oszlott tenger vize
Isten szabadító kegyelmenek méze
Pharahot meg fojtó keseredett ize
Kit Izrael partról tsudalkozvan neze

Zugolodás.

Pusztában Sidoknak bujdosó tabora
Teremptöje ellen hogy zugolodásra
Indul: nem vittek be az Canahánra.
Nekünk s fiainak örök példájára

Könyörgés.

Buzgó könyörgésünk Isten győző eszköz
Altala meny s föld közt rontatik el az köz
Josuc könyörög: napot állit s kötöz
Illyes imadsága, szaraz földet öntöz

Remény.

Nem tsalatkozhatnak meg a jó remény.
Hitnek lampasával valamelly szívben ég.
Földi tüvés után szállása lesz az Eég.
Ez által Chalebnek adatek Örökség

Erősség

Tsak az lehet erős kit Isten erősit
Gyakran szegyent valhat a kit ő nem segít

Sámson nagy dolgokat ez szerint végben vitt
Szamar állal ezret ölt ő mikor így vitt.

Kévelység

Kévelységnek szégyen vallas asjutalma
Izetlen gyümöltse hidd nem arany Alma
Babilon tornyanak hol van most nagy halma
Le voná s elrontá Istennek hatalma

Fiaknak Atyához való engedetlenisége

Kegyec jó Atyának engedetlen fia
Szemedet ki vájja a völgynek hollója
Joab mérges nyila szived által járja
Jufson eszedben hát Absolon cserfája

Vitézség

Isten batorsága a jó vitézségnek
Oszlattya felhőjét szivünkbul kétségnek
Hitünk kiseded köve fejet ellenségnek
Töri s örül David Goliath vesztének

Edgyesség

Gyöngyöd drágabb köve a szép edgyességnek
Bizony edgyik része amaz épületnek
Mellyben vége nintsen az örök életnek
Mutattya példáját Moses s Aron ennek

Szeretet

Idvességünk edgyik szárnya a szeretet
Kit Istennek lelke szivünkben gerjesztett
Menyei tűz által mint taplót elesztett

Jonathā

Jonathan ket szivet edgy testben rekesztett

Öröm

Az Isteni öröm lelkünket vidittya
Szomorúsagunkat mint kődot oszlattya
Búrgó éneklesre szent Annát indittya
Samuelt kis fiát ölben szonittya

Pázdagság

Jó s gonosz szerentse szegénység gazdagság
Nem történetbul van akarmely méltóság
Isten aldasatul függ kints érték jóság
Nem arthat Jakóbnak Labánji ravaszság

Bölcseiség

Az jó bölcseiségnek kedves tudománya
Bötsőbb mint drága kőnek adománya
Ezert Sebanakis Királyné Afiszonya
Látni Salamonnak személyet kívánnya

Bekeseges türes

Bekeseges türes lelkünket építi
Sok kisirteinknek tüzetis enyhíti
Hitü remenségét szent Jóbnak segíti
Pallyáját vegezven oda fel vezetü

A nyomorúsagoknak haszna

Isten haragjának szél veszes tengere
Ostorozásinak mély örvenyü ere
Manasses Királynak hogy lelkeig ere
Véteit meg vallá, Istenéhez tere

Mértékletesség
Mértékletességnek drágálatos kintse
Kivanom hogy Isten lelken ezzel hintse
Josephnek példája szívem erre intse
Mértékletességből elmémet serkentse

Alázatosság
Alázatosságnak lelki méltósága
Eget innen alól erő magasága
Szelidséget termő idvelseges aga
Christus példájával tanit erre maga.

Alhatatosság
Alhatatosságnak erős kösziklaja
Mellyen épült lelki harcunk oskolája
Igaz vallásunknak ez lehet probája
Edes mesterünknek kedves ő igája

Hypochritaság
Hypochritaságnak kárhuzatos vetke
Mezzel kent mérégnek halál hozó etke
Mellynek csalard sziben rosz fajszülő félzke
Joab ily szin alatt Abnext által verte.

Embortelenség
Magat felre vonvan embortelenség aal
Társá kedvetlenség mellyel edgy ágyban hal
Nintsen ő asztalan másnakis rakott tal
Maga etkétül ful embortelen Nabál

Fösvenység
Telhetetlenségnek baráttya fösvenység.

Mint láthatatlan tűz szivet emelzt-s ugy ég.
Nints kívánságának meg határozott veg
Mint lopó Achánnak köz praeda nem elég.

Igasság
Tántorodás nélkül meg áll az igazság
Mindent felül múló tiszta tulajdonság
Kit sem kints felelem sem gyöz háboruság
Nem erősebb ennél Bor, Alzszony, Királyság.

Haládatosság
Haládatosságnak kedves ő jósága
Mint jó teteménynek költsönös valtsága
Isten-s emberek közt bősös méltosága
Salemnek Királya lehet bizonsága

Adakozás
Költsön ad Istennek a' ki adakozik
Azert szükségben meg nem fogyatkozik
Sok színü aldalsal tarhaza viragzik
Rebeka illy kintsel, már égben lakozik

Embetség
Emberseg eltünköt jokkal bertsülteti
Jo hirrel nevünket folyattya-s-elteti
Abigail Aszont kedvelle teteti
Kiralyi setczelben pompason ülteti.

Szelidség
Szelidség királynak nyakaban arany láncz.
Szekit erősitő romolhatatlan sáncz
Ellenben negédseg veszedelmes gants-s-ráncz
Kiert Roboamnak osztatek jajos táncz.

Tékozlas
Nintsen olly temerdek ősi érték-s-ozlás
Kit meg ne emészszen végre a tékozlas
A Tékozló finak mit hozza pazarlás
Vala kívánt etke valun az abarítás

Igaz mondas
Milehet kedvessebb fénnel a szép Napnál
Bötsősébb jószággal az igaz mondasnál
Kinek szégyen vallás nem ül asztalánál
Egben szent István-is lépék ez lampásnál.

Ragalmazás
Irigység fészkeben termett ragalmazás.
Atya az Hazugság: s- gyanus tudakozás
Dajkája: Türelessel üzeuk ez fajzás
Artatlan szent Pálnak volt ez oltalmazás.

Gyűlölség
Az jó békeségnek gyűlölség rontoja.
A melly szűhöz forrat ennek rossz taploja
Nem vehet ott erőt szeretet szikrája
Saulnak Davidhoz mutatya példája,

Harag
Harag emberckben olly vétkes indulat
Jókhöz-s- gonoszokhoz ugy hozzájok ragatt
Melly nélkül ürelesen senki nem is maratt
Kit szent Pál-s- Barnabás példája meg mutat

Arulolás
Rossz gyümölcsel tellyes vetek az Arulás.
Titkos mesterséggel lesz az el Pártolás.

Tsökkal Christusatis arulta el Judás
Kérlek Isten engem illy vétkekkel ne lass.

Bujaság
Bujalkodó élet magunk ~~testét~~ veszti
Hirünket nevünket rut motsokban ejti
Lelkünket Pokolban vég nélkül silyyelzti
Ammonnak életét halálra készíti

Hazugság
Mint hogy Hazugságnak ördög lehet Attya
Magához hasonló szintén ő fajzattya
Embert nagy veszélyre ez gyakran jutattya
Ananjas Saphira példája tanittya.

Házasság
Amaz ditsős kertben kezderett házasság
Istentül parantsolt szent dolog-s-nagy jószág
Mellyel házasok közt meg áll a tisztaság.
Jutalma vég nélkül lesz örök boldogság.

Banat
Banat lelket testet emészt és ugy fogyat
Belső velökreis az büsülés bé hat
Szivetis mint eles Tör ez által járhat
Maria példája itt eszedben juthat.



In locum . 2. Corinth: 12. 7. 8.
Szent Pál oldalában hegyes őszton Sattan
Ki miatt tsak nem len mondgya hiti fottan
Háromszor könyörge ezért szibül-s-osztán
Illy valasz adatek könyörgése után .

Elég legyen néked Pál az én kegyelmem
Mert erőtlenségben erőmet végezem .
Hitekben gyengékhez jelen segedelmem
Hol fogy az remenség ott van győzeddmem .

Szegény lelkemetis im ez őszton sérti
Tántorodott hitem habja el meriti
Kétkelő szívem pokossal ijeszti
Ha Isteni erő hamar nem segíti .

Jövel azért Jesus szent Atyámnak fia
Bűnnel terhelteket ki magához hívja
Kergesse el Sátánt erős karod ijja
Ki mind untalanul lelkem várát vijja .

Siess-is ne kélsél véred harmattyával
Meg sebhett szívem mosogalsad azzal
Ne hadd el fojtatni szövevényes gazzal
Tisztits:jutalmaztass egck bü söldgyával .

Erre téged Uram nem érdemem vigyen
Mert az régen meg hült, nálam edgy csepp sintsen
De irgalmasságod ebben eszköz legyen
Kicirt neked lelkem mond ditsőseg-s Amen .



Elseges Ur Isten hozzád kiált lelkem
Sok bűn-s-bánat miatt meg eped bus szívem
Tsak te reád bizza magát szegény fejem
Tudván nints kivüled sohult segedelem .

Remenségét mert ki szent nevedben veti
-s-Nem tsüggedez benned tántorogván hiti
Aszt jobb kezed-s-erőd mindenütt segíti
Soha ellensége meg sem szegycniti .

Az nagy tenger habja, vizeinek árja .
Sziklas havas utya vagy fertök motsárja
Nem sillyeszi veszi, tüled el nem zárja
Ur Isten te tüled őtalmat ki várja .

Tarts meg azért kérlek Uram légy kegyelmes
Mert tudom haragra szived kesedelmes .
De irgalmasságra kész füled figyelmes
Ahoz ki büncül dötted felelmes .

Eletét-s-nem holtát kívánod te annak
Ki erzi sully terhét vetke nyalabjának
Mutatván sebeit fekélyes voltának
Néked :-s- vár orvoslást tüled fájdalomnak .

Rajtam nyilván érzem álnokságim terhét
Fertelmes vetkeim lelkem nyomó kövét .
Imé ki oldoztam szívem dohos sebet
Irgalmasságodnak nyujts gyógyító íret .

Iesse gyökererül származott veszszo szal
Kegydem virágja kinek ágain áll

Hiszem jó illattya ennek hogy ram is száll
Nállad van bününket hordozó eröss vall.

Sok szegény nyavalyas vetkektül jettek
Nem te általadé borsanatot vettek?
Mikor kegyelemert labaidhoz estek
Tantorgó hitekben meg erősitettek...

Tudom jól példáját Peter Apostolnak
Kit midön félelme tenger habjainak
Tsak nem el merite: ki nyujtott karodnak
Ereje tartá meg- irgalmasságodnak.

Vallyon Publicanus honnan nyere kedvet
Mellyét verven nálad lele idvességet
Phariseus peng ki jókkal kérkedett
Utressen előled Templombul ki lépett...

Avagy Magdaléna rut bünökkel tellyes
Labaidhoz esven szeme hogy len könyves
Nemde bün borsátva kelee fel nyertes
Kiért téged ditsirt, és volt engedelmes.

Nekemis hitemet ezek erősitik
Peldájokkal igyem hozzád siettek
Könyörülly rajtamis lelkem fohászkodik.
Vers fejekben nevem retidel jegyeztek...



A Z O L V A S O H O Z

Mint setet Banyabul aranyat szed Banyasz
Zavaros vízbenis fris halat fog Halasz.
Berkes rut erdőben szep vadat öl Vadasz.
Madarat cjjelis tud fogni Madarasz.

Ugy Einnus gazzan Maro gyöngyöt szeden
Illatlan viragian mint meh gyujtott lépet
Kiben illy Posványrúl hordott edes mezet
s Mint drága festekkel verset vele szinleu.

Borzas Rithmusinnak igy salakja közön
(Kit tudatlanságom til tul edgyben tudzött
Elmem penyeszt, rosdát rüllok le sem-üzött)
Ha mi olyat találsz kit jó végre füzött.

Vedd mint illik tülem s élly hasznodra véde.
Ne fujjon ram érte mérges nyelved szele.
Zoilufsál se szólly ragalmaí felöle.
Fedezze hibait szereteted jele...

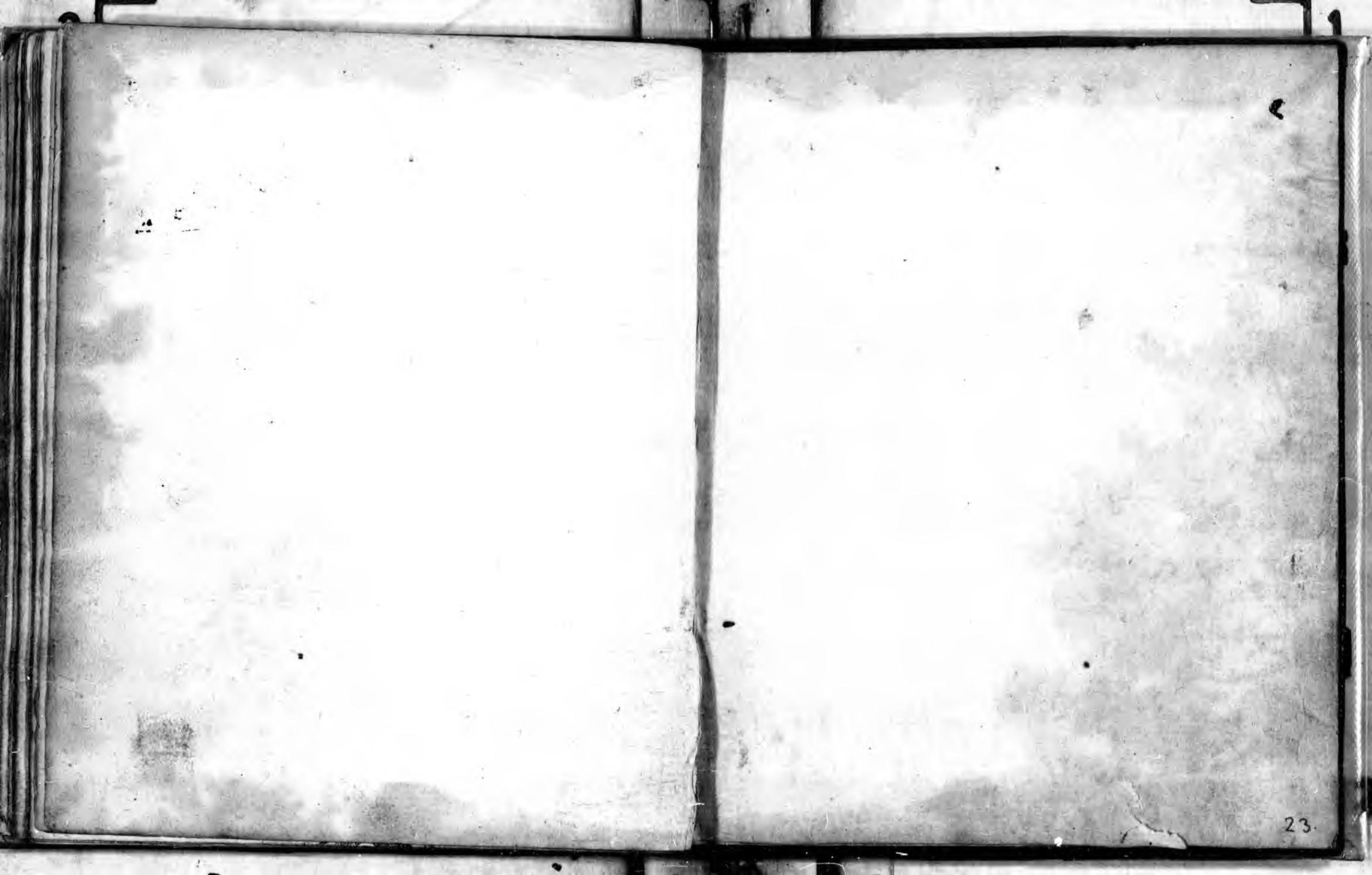


ΑΝΟΙΞΗ

1938

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΚΑΔΕΜΙΑ
ΚΟΝΙΝΟΥ





In dy^{na} H^{er}o^{is} ¹¹²² Dom^o Michael. P^{ro}ta, Michi et meis
altā semp^{er} memoria Colendissimā Paraphrasin h^{is}
titorion (Quō ad Hungarionū) per me i primis,
usq^{ue} ad altionos characteres eelapsante fat^{or} mag^{is},
quō inter o^{mn}ia compositem (Culomū tiamā al^{ter}ā de-
scriptam) Favoris et D^{omi}n^o P^{ro}ta P^{ro}ta^o Inmian^o,
Domi^o sub^{je}cto, ac quasi Notiam tabellam app^{er}endo
ad vos Glor^{ia} tiam^o dignitatis, regis^{is} v^{ost}ris int^{er}
t^{er}rellon et tanto quidam monitū indigant^{er} curamus
prop^{er}itō benignus suscipiet amonō. Ex Arc^{is} H^{er}o^{is}
12. Febr. 1685.

M^{ic}h^{el} P^{ro}ta^o H^{er}o^{is} P^{ro}ta^o
Stephanus Treb^{er}g^{er}
P^{ro}ta^o

MAGYAR TUDOMÁ-
NYOS AKADEÉMIA
KÖNYVTÁRA KÉZ-
IRATTÁR K 92

Fráter István : Paraphra-
sis rhythmica 1684.
23 fol.

FINIS

VEGE